

Kirkerådet

Postboks 799 Sentrum

0106 OSLO

Deres ref.

17/05040-3 aa333

Vår ref / Saksbehandler

17/8732-2

Bjarne Kjeldsen / tlf. 977 58 397

Dato:

08.11.2017

HØRING - KIRKERÅDETS SAMMENSETNING

Viser til brev med invitasjon til å svare på høring om Kirkerådets sammensetning. Fagforbundet registrer at høringsbrevet er adressert til Fagforbundet teOLOgene, men responderer som fagorganisasjon for alle kirkelige yrkesgrupper. Grunnet stor arbeidsmengde med landsmøtet mv har ikke denne høringen blitt behandlet politisk i AU etter vanlig rutine, men er vedtatt i det nasjonale seksjonsstyre for kirke, kultur og oppvekst 6. februar 2017. Det tas forbehold om at overordnet politisk organ i Fagforbundet kan sette hele eller deler av uttalen til side. Fagforbundet teOLOgenes styre har vært involvert i utarbeidingen av denne høringsuttalelsen.

For smalt utvalg høringsinstanser

Innledningsvis må Fagforbundet gi uttrykk for at vi finner det smale utvalget høringsinstanser for denne saken betenkelig. Selv om det i høringsbrevet gjøres klart at alle kan avgi høringsuttale, utgjør listen av tilskrevne mottakere et utvalg som gis særskilt mulighet til å bli var høringen og respondere. Listen må også ses som et uttrykk for hvem Kirkerådet ser som naturlige interessenter i saken. Kirkerådet har alltid hatt et bredt og sammensatt ansvarsområde som i stor grad har påvirket hele Den norske kirkes virksomhet, lokalt, regionalt og nasjonalt. Derfor bør rådets sammensetning i utgangspunktet være gjenstand for en bred høring blant interessenter på området. Med tanke på det økte ansvaret som fulgte med virksomhetsoverdragelsen, og ikke minst den helt avgjørende betydningen kirkerådet vil få i utformingen av den fremtidige kirkeordningen, burde involvering av alle arbeidstakerorganisasjoner i Dnk, fellesrådene og menighetene mv være en selvfølge.

Bakoverskuende notat

Dette er en høring det til dels er krevende å respondere på, av flere grunner. Kirkerådets sammensetning må etter Fagforbundets syn ses i sammenheng med et helhetlig bilde. Her blir Kirkemøtets sammensetning, det helhetlige kirkedemokratiet, fremgangsmåten for bispeutnevnelser samt Kirkemøtet og Kirkerådets ansvarsportefølje viktige brikker. Med regjeringens forslag til rammelov for Den norske kirke blir høringsnotatet etter Fagforbundets skjønn for tilbakeskuende. Kirkemøtet og Kirkerådet må rigges for de utfordringene som skal løses nå og i årene som kommer. Den endelige ordlyden i rammeloven vil kunne få vel så mye å si for utformingen av Den norske kirkes ordning som de interne prosessene kirken selv har kontroll på. Dette innebærer etter Fagforbundets

mening, at Den norske kirkes styrende organer må gis en sammensetning som kan møte ulike mulige scenarier og sikre demokratiske påvirkningslinjer etter de prinsipper Den norske kirke selv finner tungtveiende. Dersom regjeringens forslag om kun to lovpålagte organ i Den norske kirke og full statlig finansiering går igjennom, må det tenkes helt nytt om maktfordelingen i Den norske kirke og hvordan kirken skal manøvrere frem mot en slik ordning.

Fagforbundet savner er en drøfting av hva slags demokrati Den norske kirke er og kan være, hva slags demokratiske strukturer den kan ha som modell og på hvilke måter den eventuelt må eller kan bygges opp på en annen måte enn i dag. Skal Den norske kirke utformes etter modell av stat og kommune, eller kan strukturer i større ideelle organisasjoner stå modell? I høringsdokumentet gjøres det kort rede for *embete og rådsprinsippet*. I møte med kravet om en mest mulig demokratisk kirke blir det krevende å finne praktiske rammer hvor en ordinær demokratisk representasjon/tillitsvalgsfunksjon skal kombineres med dette prinsippet. Noen konkretiseringer rundt de prinsipielle forskjellene på å representere velgere og representere et embete ville vært til hjelp i tekingen rundt hva som bør bli førende for sammensetningen av det valgte Kirkerådet.

Referansene til svar på veivalgshøringen synes lite relevante siden innspillene det vises til synes løst uten å relateres til høringsinstansenes helhetlige tenkning om Den norske kirkes styringssystem. Videre er forutsetningene til dels endret siden 2015. Samme gjelder for henvisningene til ordningene i andre nevnte kirker, siden vi ikke gis innsikt i den helhetlige strukturen, kun det valgte kirkerådets ekvivalenter.

Kjønns sammensetning

Fagforbundet legger til grunn at Kirkerådet i arbeidet med sammensetningen av kirkelige organer tar utgangspunkt i Den norske kirkes strategiplan for likestilling mellom kjønn. Like vel savner vi en konkretisering av denne tematikken i høringsnotatet, særlig fordi strategiplanen løfter frem at likestilling må tolkes i en videre sammenheng der blant annet kjønnsidentitet og seksuell identitet spiller en uttalt rolle.

Fagforbundets utgangspunkt

Overordnet mener Fagforbundet at Kirkerådet skal velges av og blant Kirkemøtets medlemmer. Det betyr at svaret på en del av spørsmålene som stilles i høringsnotatet avhenger av om de som skal gis en representasjon i Kirkerådet sitter i Kirkemøtet eller ikke.

Fagforbundet ser positivt på gruppedannelser og mener disse bidrar positivt til demokratiseringen av Den norske kirke, ved å tydeliggjøre de ulike posisjonene for velgerne. Om gruppedannelsene styrker seg fremover vil det være viktig å sikre en proporsjonalitet i Kirkerådet i forhold til Kirkemøtet.

1 Leder av kirkerådet

Tradisjonen med en lek leder for kirkerådet gir kirkedemokratiet troverdighet og balanse mellom embetsmakt og folkevalgt. At folkekirken ledes av en representant for folket synes som et godt prinsipp. Dersom preses velges av Kirkemøtet mener Fagforbundet det ikke er prinsipielt feil med preses som leder. Det sagt ønsker vi heller ikke en ordning hvor preses velges på denne måten.

Fagforbundet anser det for å være et demokratisk problem om leder av Kirkerådet ikke får tilfredsstillende arbeidsvilkår, herunder frikjøp i full tid og tilfredsstillende kontorfasiliteter.

2 Representasjon fra hvert bispedømmeråd

Fagforbundet ønsker representasjon fra alle bispedømmer. En landsdekkende folkekirke må styres av representanter fra hele landet. Dette vil også bidra til en ansvarliggjøring av bispedømmerådene med tanke på beslutningene fattet av Kirkerådet, samt informasjonsflyten og legitimiteten.

3 Må kirkerådets medlemmer velges blant medlemmer av kirkemøtet?

Ja. Dette er Fagforbundets overordnede utgangspunkt. Kirkemøtedeltagerne sitter med et mandat gitt gjennom valg. Så kan det diskuteres hvorvidt dette organet er satt sammen på en måte som ivaretar bredden av interesser som blir berørt av kirkemøtets vedtak. Det er et spørsmål Fagforbundet legger til grunn vil bli tatt opp til diskusjon i nærmeste fremtid.

Noen betraktninger rundt spørsmål 4 og 5, sett under ett

Fagforbundet mener disse to spørsmålene må ses i sammenheng. For å kunne gjøre gode vurderinger her må det tydeliggjøres hvorfor hhv prester og leke ansatte skal sitte i bispedømmerådene, Kirkemøte og Kirkerådet. Skal de representere en gruppe, sørge for et visst styrkeforhold mellom embete og leke, eller skal de sikre en viss kompetanse en ønsker tilgjengelig for rådernes arbeid? For prestenes del synes det ganske klart at deres oppgave er å bidra med teologisk kompetanse og ikke minst sikre embetet gjennomslagskraft, jf. embete- og rådsprinsippet. Slik sett kan de ikke anses som ansattrepresentanter som sådan. De leke ansattes rolle synes mer uklar. Det er opplagt at representanter for alle kirkelige stillinger vil kunne bidra med viktig kompetanse og perspektiv. Samtidig er det faglige spennet de ulike stillingskategoriene i mellom stort, og det er vanskelig å se for seg hvordan dette mangfoldet skal komme til uttrykk gjennom representasjon i Kirkerådet.

Fagforbundet er opptatt av tverrfaglighet og viktigheten av å synliggjøre alle kirkelige yrkesgruppers spisskompetanse og betydning i samarbeidsfelleskapet. Vi mener det er grunnlag for å hevde at det tradisjonelt i Den norske kirke har vært utstrakt profesjonstekning og lite bevissthet rundt behovet for å tenke hva en kirkelig felleskompetanse eventuelt består i. Dette er en grunn til at det blir vanskelig å se hvilket mandat og funksjon x leke ansatte i rådet skal ha.

4 Antall prester i rådet

Med tidligere ansvarsportefølje fremsto presteandelen fornuftig. Prestenes særstilling som statens representanter utgjorde videre en viktig forutsetning for embetets mandat. Med selvstendigjøringen av Den norske kirke og Kirkerådets nåværende og fremtidige ansvar, synes det ikke forsvarlig å øke presteandelen. Det er etter Fagforbundets mening grunn til å diskutere i hvilken grad embetet skal representeres i rådet og i hvilken grad det kan forutsettes at teologisk kompetanse først og fremst gjøres tilgjengelig for Kirkerådet gjennom sekretariatets saksbehandling. Videre bør det ses på hvordan soknets og eventuelt mangfoldet av stillingsgruppers interesser skal kunne sikres. Dette aktualiseres i stor grad av forslaget til rammelov og prosessene knyttet til utforming av en helhetlig kirkeordning. Men også den økte vektleggingen av vigsling, med en tettere kobling mellom bispedømme

og den vigslede ansatte, synes å forsterke denne problematikken.

5 Antall leke ansatte i rådet

Det er viktig at mangfoldet av ansattes interesser og kompetanse gjøres tilgjengelig for Kirkerådet. Som nevnt stiller vi oss imidlertid spørrende til hvorvidt dette sikres gjennom ansattrepresentasjon i Kirkerådet. I dag er flertallet av leke ansatte i bispedømmerådene trosopplæringsmedarbeidere. Ellers finner vi en kantor og noen få kirkeverger. Dette utvalget representerer ikke mangfoldet samarbeidsfellesskapet i Den norske kirke utgjør, og kan ses som et uttrykk for hvilke stillingsgrupper som gis mulighet til å bli synlig, danne nettverk og gjøre seg valgbar. Slik prestene i kirkerådet ikke uten videre kan ses som ansattrepresentanter, er det og vanskelig å plassere de leke ansatte i en slik kategori. Like vel blir det prinsipielt utfordrende at ansatte i den ene arbeidsgiverlinjen sitter i et organ som potensielt binder den ansattes arbeidsgiver, uten at arbeidsgiver er representert – særlig når denne arbeidsgiveren er et demokratisk, lokalt organ. Denne problematikken mener Fagforbundet kun kan løses ved å tenke nytt og helhetlig om sammensetningen av Kirkemøtet og Kirkerådet.

6. Representasjon fra samisk og mellomkirkelig råd

Igjen avhenger dette av sammensetningen av Kirkemøtet. I hovedsak mener Fagforbundet at de som møter i rådet med tale og forslagsrett også må ha stemmerett. Vi ser gode grunner til at samisk kirkeråd skal ha full representasjon. Samtidig ser vi at en enkeltrepresentant for en sammensatt gruppe ikke sikrer de ulike samiske grupperinger en stemme. Dette er imidlertid en problematikk vi legger til grunn at samisk kirkeråd og Kirkemøtet vil ha oppmerksomhet på.

Når det gjelder Mellomkirkelig råd er Fagforbundet tilbøyelig til å mene at bidragene herfra kan sikres gjennom sekretariatets saksforberedelser.

7. Ungdomsrepresentasjon

Dersom Ungdommens kirkemøte blir representert på Kirkemøte på ordinært vis, vil det kunne forsvares at det velges en ungdomsrepresentant til Kirkerådet. Fagforbundet mener imidlertid at gode kvoteringsregler kan være en vel så god løsning som en egen ungdomsrepresentant.

8. Varamedlemmer

Om dette har ikke Fagforbundet noen sterke meninger.

Med hilsen
FAGFORBUNDET

Bjarne Kjeldsen
(sign)
rådgiver

